



2687-5640

# PREMIUM E-JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Yıl / Year : 2021  
Cilt / Volume : 5  
Sayı / Issue : 16  
ss / pp : 513-533

<http://dx.doi.org/pejoss.2173>  
*Araştırma Makalesi / Research Article*  
Makale Geliş / Received : 30.10.2021  
Yayınlama / Published : 30.11.2021

**Doç. Dr. Nazlı YÜCEL BATMAZ**

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü  
<https://orcid.org/0000-0003-1950-7410>

**Dr. Hüseyin AŞKIN**

Emniyet Genel Müdürlüğü  
<https://orcid.org/0000-0003-1314-4479>

**Emre KAYA**

<https://orcid.org/0000-0003-4523-9333>

## KENT HAKKI BAĞLAMINDA GÜVENLİK HAKKININ KIRIKKALE KENTİ ÖZELİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ\*

### Özet

Kent insanların var olduğu bir yaşam alanıdır. Sadece bir toprak parçası olmanın ötesinde, insanların fiziksel ihtiyaçlarından sosyal ihtiyaçlarına, ekonomik ihtiyaçlarından psikolojik ihtiyaçlarına kadar çok geniş bir yelpazede isteklerin karşılandığı bir mekândır. Bu mekânda varlığını sürdüren insanların söz konusu ihtiyaçları giderirken sahip oldukları bazı haklar vardır. Bu haklar literatürde “kentli hakları” olarak ifade edilmektedir. Kentli hakları kentlilerin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal haklarını kentsel mekânda kullanabilmesi, kent yaşamının gerektirdiği şart ve imkânların kentlilere sağlanması olarak tanımlanabilir. Bu hakların başında da “güvenlik hakkı” gelmektedir. Güvenlik, Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre fiziksel ihtiyaçlardan sonra geliyor olmasına rağmen bazı durum ve zamanlarda fiziksel ihtiyaçların önüne dahi geçebilmektedir. Bu sebeple bir kent hakkı olarak güvenlik hakkı, kentlilerin sahip olduğu/olması gereken temel haklardan biridir ve kentte yaşayan bireyler, kentsel yaşamda ilişkilerde bulunurken ve ihtiyaçlarını karşılarken bunu güvenlik içerisinde yapabilmelidirler.

Bu bağlamda çalışmada kentlilerin sahip olduğu/olması gereken güvenlik hakkı Kırıkkale özelinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Konunun daha objektif olarak değerlendirilebilmesi açısından Kırıkkale’nin yerleşikleri ve kente eğitim almak için gelmiş olan üniversite öğrencileri olarak iki ayrı örneklem grubu belirlenmiş ve örneklem gruplarına Kırıkkale’de güvenlik hakkının karşılanıp karşılanmadığını tespit etmeye yönelik olarak hazırlanmış anket soruları yöneltilmiştir. Çalışmada elde edilen örneklem büyüklüğü, kolayda örnekleme yöntemiyle belirlenen 1000 kişiden oluşmaktadır ancak 974 anket formu değerlendirilmeye alınmıştır. İki farklı örneklem grubundan oluşan çalışmada her bir grup 487 kişi ile temsil edilmektedir. Anket soruları aracılığıyla toplanan verilerin SPSS ile analizi sonucunda, Kırıkkale kentindeki yerleşiklerin üniversite öğrencilerine oranla kentsel mekânda daha az tedirginlik yaşadıkları, kentsel ve kişisel yaşam kalitesine yönelik olan altyapı, işsizlik ve çevre kirliliği konularını, güvenlik hakkına oranla daha öncelikli olarak değerlendirdikleri görülmüştür.

**Anahtar Kelimeler:** Kent, Kentli Hakları, Güvenlik Hakkı, Kırıkkale Kenti

\* Bu makale KAYSEM 13 ve KAYFOR 17’de sunulan iki aşamalı bir çalışmanın özet metinlerinin genişletilmiş halidir.

## EVALUATION OF THE SECURITY RIGHT IN THE FRAME OF THE CITY RIGHT IN THE CONTEXT OF KIRIKKALE CITY\*

### Abstract

City is a living space where people exist. Beyond being just a piece of land, it is a place where a wide range of requests are met, from physical needs to social needs, from economic needs to psychological needs. People who survive in this space, have some rights while meeting these needs. These rights are expressed as "urban rights" in the literature. Urban rights can be defined as the citizens' ability to use their economic, social, cultural and political rights in the urban space, and providing the conditions and opportunities required by urban life. "Right to security" comes at the beginning of these rights. Although security comes after physical needs according to Maslow's hierarchy of needs, it can even get ahead of physical needs in some situations and times. For this reason, the right to security as a right to the city is one of the basic rights that citizens have / should have, and individuals living in the city should be able to do this safely while having relationships in urban life and meeting their needs.

In this context, the security right that the citizens have / should have was tried to be evaluated specifically for Kırıkkale in this study. In order to evaluate the issue more objectively, two separate sample groups were determined as residents of Kırıkkale and university students who came to the city for education, and survey questions were prepared to determine whether the right to security in Kırıkkale was met or not were directed to the sample groups. Reached sample size in the study consists of 1000 people which determined by convenience sampling method, but 974 questionnaires were taken into consideration. In the study consisting of two different sample groups, each group is represented by 487 people. As a result of the analysis of the data collected through the survey questions with SPSS, it was found that residents in Kırıkkale city experienced less anxiety than university students in urban areas; It has been observed that they prioritize infrastructure, unemployment, and environmental pollution issues regarding urban and personal life quality, compared to the right to security.

**Keywords:** City, Of the City Rights, Security Right, Kırıkkale City

### 1. GİRİŞ

Kentler dinamik yapısı gereği tarih boyunca değişim ve dönüşümün merkezi olmuşlardır. Kentlerde yaşanan gelişmeler neticesinde kentlilerin de kentten beklentileri, istekleri ve kente yönelik algıları da sürekli olarak değişim ve dönüşüm geçirmiştir. Günümüzde kentler fiziksel ihtiyaçlardan sosyal ihtiyaçlara, ekonomik ihtiyaçlardan siyasal ihtiyaçlara kadar tüm alanlarda kentlilerin hak talebinde bulunduğu mekânlar haline gelmiştir. Kentlerde ortaya çıkan bu hak talebi, kentli hakları kavramının ortaya çıkmasına neden olmuş ve kentli hakları Avrupa Kentsel Şartı ile birlikte somut bir şekilde ortaya konmuştur. Avrupa Kentsel Şartı'na göre kentlilerin kentte yaşamaları sebebiyle sahip oldukları haklardan en önemlilerinden bir tanesini de güvenlik hakkı oluşturmaktadır. Şarta göre kent sakinleri, "mümkün olduğunca suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış güvenli bir kent" hakkına sahiptirler.

Bu çalışmada, Avrupa Kentsel Şartı'na göre en önemli kentli haklarından bir tanesi olarak görülen güvenlik hakkının, Kırıkkale kenti özelinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Böyle bir çalışmanın Kırıkkale kenti özelinde ilk defa yapılıyor olması, daha sonra yapılacak olan çalışmalara kaynaklık edebileceğinden önem arz etmektedir. Bu doğrultuda çalışma 2 bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde kent, kent hakkı ve güvenlik hakkı kavramlarının teorik çerçevesi açıklanmıştır. İkinci bölümde ise Kırıkkale kentinin güvenlik hakkını karşılama noktasındaki durumunu değerlendirmek amacıyla yapılmış olan anket çalışmasının sonuçları incelenmiştir.

Çalışmanın objektif olarak yapılabilmesi ve kentsel aidiyetin güvenlik algısına etkisinin karşılaştırılabilmesi amacıyla Kırıkkale'nin yerleşikleri ve Kırıkkale'ye eğitim görmek için gelen üniversite öğrencileri olarak iki ayrı örneklem grubu belirlenmiştir. İki örneklem

\* This article is an expanded version of the abstract texts of a two-stage study presented in KAYSEM 13 and KAYFOR 17.

grubuna da toplam 12 sorudan oluşan 500'er anket formu dağıtılmıştır. Dağıtılan anket formlarından elde edilen veriler SPSS yardımıyla analiz edilmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların güvenlik algılarının ayrı ayrı değerlendirilmesi amacıyla crosstabs analizi kullanılmıştır.

Günümüz dünyasında sürekli olarak yaşanan ve evrensel bir hal alan cinayetler, cinsel saldırılar, terör olayları, yağma ve hırsızlık gibi asayiş olayları ve narkotik suçları kent güvenliğinin oluşabilmesi açısından en önemli sorun alanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bu durum neticesinde kentlilerin tedirginlik düzeyleri ve güvenlik endişeleri artmaya başlamıştır. Dolayısıyla Kırıkkale özelinde yapılmış olan bu çalışmada, mevcut durum da göz önünde bulundurularak bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır.

## 2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

### 2.1.Kent

İnsan toplumsal bir varlıktır. İnsanların karşılaştıkları ve tek başlarına çözemedikleri bazı sorun ve güçlükleri toplum içerisinde gerçekleştirilen sosyal ilişkilerle çözme ve ortadan kaldırma isteği, bir arada yaşama mecburiyetini ortaya çıkarmaktadır. İnsanların bir arada yaşama mecburiyeti yerleşim olgusunun temelini oluşturmaktadır ve bu toplumsal karakterin sonucu da kent olarak karşımıza çıkmaktadır (Tuna, 1987:75; Kaya, 2004:13).

Çağımızın egemen yerleşim birimi olan kent, eski çağlardan beri, insanların yaşamlarını sürdürdüğü ve yeryüzünden yararlandığı odak noktalarıdır (Chauncy ve Ullman, 2002:55). Dolayısıyla insan ilişkilerinin gerçekleştiği, büyük başarıların yaşandığı, ilerleme ve gelişmelerin kaydedildiği sosyal çevre, genellikle kent olarak görülmektedir. Kentler bu boyutuyla kültür ve medeniyetin doğduğu, gelişim gösterdiği ve yayıldığı mekânlardır. Bu sebeple kent ve medeniyet arasında mutlak bir ilişki bulunmakta ve eş anlamlı olarak kullanılmaktadırlar (Görmez, 2004:6; Sezal, 1992:12; Mutlu vd., 2016:13).

Kent ve medeniyet arasındaki bu mutlak ilişkiye karşılık, mutlak bir kent tanımı yapılması mümkün değildir. Bu durum medeniyetin gelişim süreci itibarıyla ciddi değişimleri içeriyor olması ve buna paralel olarak kentlerin de farklı coğrafyalarda, farklı zaman dilimlerinde ve farklı biçimlerde ortaya çıkmış olması sebebiyle tarihin her döneminde farklı anlamlara gelebilen dinamik bir kavram niteliği taşımasından kaynaklanmaktadır (Mutlu ve Yücel Batmaz, 2020:21-22; Toprak Karaman, 1995:5). Evrensel bir kent tanımı yapılamamakla birlikte farklı disiplinler tarafından demografik, ekonomik, sosyolojik, yönetsel vb. ölçütler göz önünde bulundurularak yapılmış olan çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Bütün bu kent tanımları kentin farklı bir boyutunu ele alması sebebiyle doğru fakat eksik olarak kabul edilmektedir (Keleş, 2012:101-103; Mutlu vd., 2016:14). Dolayısıyla çeşitli kent tanımlarını incelemek uygun olarak görülmektedir.

Kent Bilim Terimler Sözlüğüne göre kent, “sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun yerleşme, barınma, gidişgeliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinmelerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşim birimleri” şeklinde ifade edilmektedir (Keleş, 1980:67). Kevin Lynch'e göre kent, “çok çeşitli sınıf ve karakterlere sahip milyonlarca insan tarafından algılanabilen ve hatta zevk alınan bir nesne olmanın ötesinde, yapısını kendilerince sebeplere göre sürekli geliştiren pek çok yaratıcının ürünü” olarak tanımlanmaktadır (Lynch, 2018:3). Kent en genel tanımıyla, insandan etkilenen ve insanı etkileyen, heterojen bir toplum yapısına sahip, iş bölümü ve toplumsal üretim ilişkilerinin örgütlendiği, hizmet üretim süreçlerinin ve sunulan hizmetlerin kolektif tüketiminin planlandığı, dinamik yapısı sonucunda da sürekli olarak değişim ve dönüşüm içerisinde olan insan yerleşimleridir.

## 2.2.Kent Hakkı

Kent hakkı kavram olarak ilk kez Henry Lefebvre tarafından 1968 yılında “Kent Hakkı” adıyla yayımlanan eserinde kullanılmış, daha sonra yayımlanmış olduğu “Kentsel Devrim (1970)” ve “Mekânın Üretimi (1974)” adlı eserlerinde geliştirilmiştir (Uzunçarşılı Baysal, 2011:364).

Kent hakkı bireylerin kişiliklerini geliştirebilme faaliyetlerinin yanında, oturma, dinlenme, dolaşma ve üretme etkinliklerinin de gerçekleştirilebilmesine olanak tanıyan bir kentsel yaşam çevresi ihtiyacı doğrultusunda ortaya çıkmıştır (Akkoyunlu Ertan, 1997:39). Kent hakkı kentlilerin insan olması sebebiyle sahip olduğu “insan haklarını” ve yaşamını sürdürdüğü kentsel mekânındaki kentsel toplumun üyesi olarak “kentsel ve çevresel değerler üzerindeki haklarını” içermektedir (Karasu, 2008:38). Dolayısıyla bireylerin siyasal, ekonomik, kültürel ve toplumsal alanlardaki temel haklarının kentsel mekânda yeterince ve özgürce kullanabilmesi olarak tanımlanmaktadır (Geray, 2000:498).

Kent hakkı yalnızca kentsel mekânda yaşamayı kapsayan dar ve içeriksiz bir hak talebinden ibaret değildir (Akkoyunlu Ertan, 2008:139). Kent hakkı kentte yaşayan bireylerin, yurttaşların, sivil toplum kuruluşlarının, meslek odalarının, gelecek kuşakların yani herkesin (Keleş ve Mengi, 2017:32), kentte yürütülen eğitim ve kültür faaliyetlerinden yararlanma, suç ve şiddetten arındırılmış güvenli bir kentte yaşama, temiz su kaynaklarına erişim gibi birçok konuda (Karasu, 2008:39) yararlanıcı olduğu haklar bütünüdür. Bu hakların sorumluları ise başta kent yönetimleri olmak üzere devlet ve kentte yaşayan herkestir (Keleş ve Mengi, 2017:32).

Kent hakkının kapsamı, Avrupa Kentsel Şartı ile birlikte ilk defa ve somut bir biçimde ortaya konmuştur. 17-19 Mart 1992 tarihinde Avrupa Konseyi tarafından Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Konferansı’nda kabul edilen Avrupa Kentsel Şartı, kent hakkının neler olduğu konusunda temel bir çerçeve çizen ve kent hakkının temelini oluşturan ana belge olarak kabul edilmektedir (Bağçe, 2008:11). Kentsel şart kentlerdeki yaşam kalitesinin yükselmesi ve karar verme mekanizmalarının merkezden çevre yerleşimlere yayılması amacıyla; kentliler ve yerel yönetimler arasında “işbirliği ve dayanışmayı” gerekli görmekte ve bu iki temel ilke üzerinde özenle durmaktadır (Pektaş ve Akın, 2010:28).

Avrupa Kentsel Şart 20 maddeden oluşan “Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu” ve 13 maddeden oluşan “Şart İlkeleri”nden” meydana gelmektedir. Ülkeler arasındaki farklılıklara rağmen tüm yerleşimlerde belli ölçüde geçerli olabilecek genel ilkeleri dile getiren deklarasyonun maddelerini şu şekilde sıralamak mümkündür<sup>1</sup>:

-Avrupa Kentsel Şartı “*Kentli Hakları Deklarasyonu*”

- 1) *Güvenlik*: Olabildiğince suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış bir güvenli kent,
- 2) *Kirlenmemiş Sağlıklı Çevre*: Hava, gürültü, su ve toprak kirliliği olmayan, doğası ve doğal kaynakları korunan bir çevre,
- 3) *İstihdam*: Yeterli istihdam olanaklarının yaratılarak, ekonomik kalkınmadan pay alabilme şansının ve kişisel ekonomik özgürlüklerin sağlanması,
- 4) *Konut*: Gizlilik ve dokunulmazlığının garanti edildiği, sağlıklı, satın alınabilir, yeterli konut stokunun sağlanması,
- 5) *Dolaşım*: Toplu ulaşım, özel arabalar, yayalar ve bisikletliler gibi tüm yol kullanıcıları arasında, birbirinin hareket kabiliyetini ve dolaşım özgürlüğünü kısıtlamayan uyumlu düzenin sağlanması,

<sup>1</sup> Detaylı bilgi için bkz:

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CHARTE/URBAINE&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=1EB1E9&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679> (erişim tarihi: 27.08.2020)

- 6) *Sağlık*: Beden ve ruh sağlığının korunmasına yardımcı çevrenin ve koşulların sağlanması,
- 7) *Spor ve Dinlenme*: Yaş, yetenek ve gelir durumu ne olursa olsun her birey için spor ve boş vakitlerini değerlendirebileceği olanakların sağlanması,
- 8) *Kültür*: Değişik kültürel ve yaratıcı faaliyetlere erişim ve katılım,
- 9) *Kültürler Arası Kaynaşma*: Geçmişten günümüze farklı kültürel ve etnik yapıları barındıran toplulukların barış içinde yaşamalarının sağlanması,
- 10) *Kaliteli Mimari ve Fiziksel Çevre*: Tarihi yapı mirasının duyarlı biçimde restorasyonu ve nitelikli çağdaş mimarinin uygulanmasıyla uyumlu ve güzel fiziksel mekânların yaratılması,
- 11) *İşlevlerin Uyumu*: Yaşama, çalışma, seyahat işlevleri ve sosyal aktivitelerin olabildiğince birbiriyle ilintili olmasının sağlanması,
- 12) *Katılım*: Çoğulcu demokrasilerde; kurum ve kuruluşlar arasındaki dayanışmanın esas olduğu kent yönetimlerinde gereksiz bürokrasiden arındırma, yardımlaşma ve bilgilendirme ilkelerinin sağlanması,
- 13) *Ekonomik Kalkınma*: Yerel yönetimlerin doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik kalkınmaya katkı konusunda sorumluluk sahibi olması,
- 14) *Sürdürülebilir Kalkınma*: Yerel yönetimlerce ekonomik kalkınma ile çevre korunması ilkeleri arasında uzlaşmanın sağlanması,
- 15) *Mal ve Hizmetler*: Erişilebilir, kapsamlı, kaliteli mal ve hizmet sunumunun yerel yönetimler, özel sektör ya da her ikisinin ortaklığıyla sağlanması,
- 16) *Doğal Zenginlikler ve Kaynaklar*: Yerel doğal kaynak ve değerlerin; yerel yönetimlerce, akılcı, dikkatli, verimli ve adil biçimde yaşayanların yararı gözetilerek korunması ve yönetimi,
- 17) *Kişisel Bütünlük*: Bireyin sosyal, kültürel, ahlaki ve ruhsal gelişimine, kişisel refahına yönelik kentsel koşulların oluşturulması,
- 18) *Belediyeler Arası İşbirliği*: Kişilerin kentle ya da uluslararası ilişkilerine doğrudan katılma konusunda özgür olmaları ve özendirilmeleri,
- 19) *Finansal Yapı ve Mekanizmalar*: Bu deklarasyonda tanımlanan hakların sağlanması için gerekli mali kaynakları bulma konusunda yerel yönetimlerin yetkili kılınması,
- 20) *Eşitlik*: Yerel yönetimlerin; tüm bu hakları bütün bireylere cinsiyet, yaş, köken, inanç, sosyal, ekonomik ve politik ayırım gözetmeden, fiziksel veya zihinsel özürlerine bakılmadan; eşit olarak sunulmasını sağlamakta yükümlü olmasıdır.

### 2.3.Güvenlik Hakkı

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre güvenlik “toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi ve emniyet” şeklinde tanımlanmıştır. Güvenlik kişilerin mallarına, canlarına ve ırzlarına yönelik olarak art niyetli kişiler tarafından ve kasıtlı olarak gelebilecek olan tehlike, tehdit veya saldırılara karşı, koruma anlamına gelmektedir (Payam, 2018:19; Derdiman, 1997:107). Diğer bir ifadeyle kişilerin kamusal alanda, mal ve canları için endişe duymadan ve herhangi bir zorlama, saldırı veya engelleme ile karşılaşmadan bulunabilmelerini yani “emin ve rahat olma” durumunu ifade etmektedir (Duran, 1982:254; Kaypak, 2012:3).

Güvenlik yalnızca günümüz dünyasına özgü bir durum değildir. İlkçağlardan başlayarak insanların sürekli olarak üzerinde durduğu ve hakkında muhtelif yöntemler geliştirdiği temel olguların başında gelmektedir (Aytaç vd., 2015:260). İnsanlar ilkçağlarda kar, yağmur ve soğuk gibi iklimsel olaylar, vahşi hayvanlar ve düşmanlardan korunmak amacıyla, yani güvenlik endişesiyle mağaralarda yaşamaya başlamışlar (Gökulu, 2010:210), korunma güdüsüyle bir araya toplanarak tarihsel süreç içerisinde kent kurmuşlar, kendilerini kentte güvende hissetmişlerdir. Kentlerin kalabalıklaşmaya başlamasıyla birlikte kent yoksulluğu

başlamış, yoksulluk beraberinde suç ve şiddet olaylarını getirmiştir (Kaypak, 2016:36). Kentlerde yaşanan güvenlik sorunlarının artan bir seyir izlemeye başlamasıyla birlikte bireye, topluma ve kente karşı işlenen suçların önlenmesi ve hatta suçun oluşmadan önce bertaraf edilmesi durumu önem kazanmıştır (Aksoy, 2007:11). Yani güvenlik geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemini korumakta ve kentlerin en önemli sorunlarından bir tanesi olarak varlığını sürdürmektedir.

Kentin güvenliği konu olduğunda “kentsel güvenlik” ve “güvenli kent” kavramları karşımıza çıkmaktadır. Kentsel güvenlik kentte yaşayan bireylerin şehir hayatına ilişkin ihtiyaçlarını giderirken ve insanlarla ilişki kurarken güvenliğinin sağlanabilmesi anlamına gelmektedir (Kaya vd., 2007:117). Kentsel güvenlik kavramı, kentleşme sürecinde artan suç oranları sebebiyle ihtiyaç duyulan “güvenlik gereksinimini ve buna yönelik olarak gerçekleştirilen stratejileri” ve korunaklı bir yaşam alanının inşasını sağlamak için gerekli olan fiziksel ve hukuksal düzeni ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır (Sipahi, 2016:25; Gökulu, 2010:210-211).

Güvenli kent ise “suç oranlarının düşük olduğu kent” anlamına gelmekte fakat bu tanımla sınırlı kalmamaktadır. Güvenli kent, yerleşiklerin kendilerini kentin herhangi bir noktasında günün herhangi bir saatinde güvende hissettikleri, suçlarla etkin mücadele edilen ve suçlarla etkin mücadele edilmesi için gerekli olan ideal sosyal ve fiziki koşulların sağlandığı, suçluların işledikleri suçlardan sonra yakalanmasını kolaylaştıran güvenlik sistemlerinin var olduğu, çarpık kentleşmenin olmadığı, standartlara uygun güvenli konut, yeşil alan ve spor tesisini barındıran mekân olarak tanımlanmaktadır (Çalı, 2012:18; Gündüzöz, 2016:344; Derdiman, 2014:273). Dolayısıyla kentsel güvenlik ve güvenli kent kavramları birbirlerinden farklılık göstermektedir. Güvenli kent, mültidisipliner bir kavramdır ve kentleşme, çevre, psikoloji, kent planlaması vb. birçok alan ve uygulayıcıyla etkileşimi doğrultusunda oluşturulan bir çalışmayla ortaya konulabilir. Bir başka ifadeyle güvenli kent yaklaşımı kentsel güvenliği sağlama noktasında daha kapsayıcı ve önleyici bir yaklaşımı benimsemektedir (Gündüzöz, 2016:364-365).

Tarihsel sürece bakıldığında bireylerin ortak ihtiyaçlarını karşılamak ve birbirleri ile çatışmalarını önlemek amacıyla oluşturulan devlet mekanizması, toplum huzurunun ve güvenliğinin sağlanması yoluyla, kamu düzenini korumayı esas almaktadır. Devletin herkese eşit bir şekilde sağladığı eğitim, sağlık, adalet, savunma, diplomasi ve maliye gibi kamusal nitelikli ürün ve hizmetlerin sürdürülebilirliği kamu düzeninin oluşturulup korunmasıyla doğrudan bağlantılıdır (Aşkın, 2020:94). Kentlerin tarih boyunca suçla birlikte anılmış olması “güvenli kentlerin insanlık tarihinde uygarlığın her zaman bir ölçütü” olarak görülmesine sebep olmuştur. Tarihsel süreç içerisinde güvenilir, düzenli ve emin kentler kurulması amacıyla kent yaşamı yasaklar üzerine kurulmuştur. Modern çağa gelindiğinde ise insan haklarının gelişmeye başlaması kentli haklarını ortaya çıkarmış ve güvenlik olgusu da çağın anlayışına uygun bir biçimde ele alınmaya başlanmıştır (Karasu, 2012:176; Aksoy, 2007:11). Bu bağlamda kentli haklarının temel ilkelerini özetleyen Avrupa Kentsel Şartı'nın, ilk bölümünü oluşturan Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu'na göre güvenlik, en önemli kent hakkı olarak ele alınmıştır. Buna göre Avrupa yerleşimlerinde yaşayan kent sakinleri, “mümkün olduğunca suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış güvenli bir kent” hakkına sahiptir (Fırat, 2008:204). Ayrıca Avrupa Kentsel Şartı'nın altıncı bölümünde “Kent Güvenliğinin Sağlanması ve Suçların Önlenmesi” başlığı altında güvenlik konusunda 8 ilkedden bahsedilmiştir. Söz konusu maddeler aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (Palabıyık, 2012:5-7);

1. Güvenlik ve suç önleme politikasının alınacak önlemlerle yasal yaptırımlara ve ortak desteğe dayandırılması,

2. Yerel güvenlik politikasının güncelleştirilmiş kapsamlı istatistiksel bilgi, veri ve bilgilere dayandırılması,

3. Suçun önlenmesinin toplumun tüm üyelerini ilgilendirmesi,
4. Etkili kent güvenliği politikası için emniyet güçleri ve yerel halkın yardımlaşması,
5. Uyuşturucu karşıtı yerel politikanın oluşturulması ve uygulanması,
6. Suçların tekrarını önleyici programlar ve hapis cezaları yerine alternatif çözümler üretilmesi,
7. Yerel güvenlik politikasının temel unsuru olarak mağdurların kollanması,
8. Suçların önlenmesine öncelik verilmesi ve buna bağlı mali kaynakların yaratılması.

Avrupa Kentsel Şartı'nda bulunan maddelere göre, kent güvenliğinin sağlanması ve kentlerdeki suçların önlenmesi, geçmişte olduğu gibi yasak koyma yöntemi ile sağlanmaya çalışılmamış, kentte yaşayan insanların hakkı olarak ifade edilmiştir.

### **3. KIRIKKALE KENTİNİN GÜVENLİK HAKKI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI**

Çalışmanın bu bölümünde Kırıkkale kentinin güvenlik hakkını karşılama noktasındaki durumunu ölçmek üzere yapılmış olan araştırmanın “amacı, kapsamı, yöntemi, evreni ve ölçüm aracı” açıklanarak, analizler ve bulgular konusunda bilgilere yer verilmiştir.

#### **3.1.Araştırmanın Amacı ve Kapsamı**

Araştırmada kent hakkı kategorisindeki en önemli hakların başında gelen güvenlik hakkının, kırsal özellikler de taşıyan bir yapıya sahip olan Kırıkkale kenti özelinde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda kentsel güvenlik algısına özgü tutum ve davranışlar, tedirginlik düzeyleri ve suç korkuları incelenmiştir. Araştırmada Kırıkkale'nin İç Anadolu Bölgesi'nde bir kavşak noktası olması ve Ankara'ya yakın olması sebebiyle çevre illerden göç alarak gelişen bir nüfus yapısına sahip olması göz önünde bulundurulmuştur.

#### **3.2.Araştırmanın Yöntemi, Evreni ve Ölçüm Aracı**

Araştırma Kırıkkale'nin kent güvenliğini daha doğru ve sağlıklı şekilde değerlendirebilmek amacıyla, “Kırıkkale Üniversitesi Öğrencileri” ve “Kırıkkale'nin yerleşikleri” olmak üzere iki farklı örneklem grubunu temel alacak ve karşılaştırma yapılabilecek şekilde kurgulanmıştır. Öğrenciler ve yerleşikler özelinde yapılacak olan bu karşılaştırma, örneklem gruplarının güvenlik algılarının ve tedirginlik düzeylerinin yanında, kentsel aidiyetin güvenlik algısına etkisini ve Kırıkkale'nin kent imajının değerlendirilmesini de mümkün kılacaktır.

Çalışmada elde edilen örneklem büyüklüğü, kolayda örnekleme yöntemiyle belirlenen 1000 kişiden oluşmaktadır ancak 974 anket formu değerlendirmeye alınmıştır. İki farklı örneklem grubundan oluşan çalışmada her bir grup 487 kişi ile temsil edilmektedir. Rakamların iki grup için de eşit tutulmasının sebebi karşılaştırmaların doğru, değerlendirmelerin objektif ve isabetli yapılabilmesini sağlamak içindir.

Araştırmada Sevcan Güleç Solak'ın “Göçle Değişen Kentsel Güvenlik Algısı ve Suç Korkusu: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Gençliği Üzerine Bir Araştırma” makalesinde, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencilerinin güvenlik algısını ve suç korkusunu tespit etmek için kullandığı ölçek tercih edilmiştir. Katılımcılara demografik durumlarını ölçmeye yönelik 3 soru, kent güvenliğini değerlendirmeye yönelik 9 soru yöneltilmiştir. Toplanan verilerin analiz edilmesinde SPSS'den faydalanılmıştır. Anket formlarından alınan veriler frekans analizi yapılarak incelenmiştir. Ölçüm değişkeninin demografik özelliklere göre farklılaşması durumu crosstabs analizi ile değerlendirilmiştir.

#### **3.3.Örneklem Gruplarının Demografik Özelliklerinin Analizi**

Araştırmaya katılan örneklem gruplarının sosyo-demografik özelliklerini belirleyebilmek amacıyla katılımcılara, cinsiyetiniz nedir? Aylık geliriniz ne kadardır? Şeklinde sorular

yöneltilmiş ve alınan cevaplar doğrultusunda elde edilen verilerin frekans dağılımları analiz edilmiştir. Bu bağlamda katılımcılara yöneltilen sorulardan ilki cinsiyet dağılımlarını belirlemeye yönelik olmuştur.

Çizelge 1: Örneklem Gruplarının Cinsiyet Dağılımı

	Üniversite Öğrencileri		Kırıkkale’de Yaşayan Halk	
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)
Erkek	167	34,3	167	34,3
Kadın	320	65,7	320	65,7
Toplam	487	100,0	487	100,0

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında, iki örneklem grubunda da %65,7 oranında (320 kişi) kadın, %34,3 oranında (167 kişi) erkek olduğu görülmektedir. İki gruptaki cinsiyet dağılımlarının eşit olması, güvenlik açısından yapılacak olan değerlendirmenin daha nesnel olabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Çizelge 2: Örneklem Gruplarının Yaş Dağılımı

	Üniversite Öğrencileri		Kırıkkale’de Yaşayan Halk	
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)
17-20 yaş	110	22,7	103	21,1
21-25 yaş	367	75,7	112	23,1
26-30 yaş	8	1,6	80	16,4
30 yaş ve üstü	0	0	192	39,4
Toplam	485	100	487	100

Çizelge 2’ye göre örneklem gruplarının yaş dağılımlarını belirlemek amacıyla yöneltilen soruya 972 katılımcının cevap verdiği görülmektedir. Örneklem gruplarının yaş dağılımlarına göre üniversite öğrencilerinin %75,7 oranında (367 kişi) 21-25 yaş aralığında, yerleşiklerin ise %55,8 oranında 26 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin yaş dağılımlarının %75,7 oranında 21-25 olması, Kırıkkale kentinde 1 yıldan fazla yaşamış olan üniversite öğrencilerinin daha fazla tecrübe yaşamış olmalarından hareketle uygun görülmekte ve doğru bir değerlendirme yapılması noktasında önem teşkil etmektedir. Diğer taraftan yerleşiklerin yaş oranının 26 yaş ve üstü olarak üniversite öğrencilerine oranla daha yüksek olması, yaş aralığının güvenlik algısına etkisini değerlendirme açısından önemli görülmektedir.

Çizelge 3: Örneklem Gruplarının Gelir Dağılımı

	Üniversite Öğrencileri		Kırıkkale’de Yaşayan Halk	
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)



0-2000 TL	141	29,3	258	53,0
2001-4000 TL	192	39,9	142	29,2
4001 TL-6000 TL	105	21,9	64	13,1
6000 TL ve Üzeri	43	8,9	23	4,7
Toplam	481	100	487	100

Çizelge 3'e göre örneklem gruplarının hane gelir dağılımlarını belirlemek amacıyla yöneltilen soruya 968 katılımcının cevap verdiği görülmektedir. Gelir dağılımlarına göre bir sınıflandırma yapıldığında üniversite öğrencilerinin %69,2 oranında 4000 TL ve altı, yerleşiklerin ise %82,2 oranında 4000 TL ve altı gelire sahip olduğu anlaşılmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre orta ve alt gelir grubunun ağırlıkta olduğu anlaşılmaktadır.

### 3.4.Örneklem Gruplarının Tedirginlik Analizi

Araştırmanın bu bölümünde örneklem gruplarının Kırıkkale kentindeki tedirginlik düzeylerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda katılımcılara “kentteki kişi/kişilerden tedirgin olup olmadıkları” ve “kentten belirli semtlere gitmekten kaçınıp kaçınmadıkları” gibi sorular yöneltilmiş, bir veya birden fazla seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Örneklem gruplarının tedirginlik düzeylerini ve güvenlik algılarını analiz edebilmek amacıyla katılımcılara ilk olarak “kent içinde bir yerden başka bir yere giderken tedirgin olup olmadıkları sorulmuş ve tedirgin oldukları yerleri/durumları işaretlemeleri istenmiştir”. Alınan cevaplar Çizelge 4’de detaylarıyla görülmektedir.

Çizelge 4: Örneklem Gruplarının Tedirgin Olduğu Yer ve Durumlar

	Üniversite Öğrencileri				Kırıkkale’de Yaşayan Halk			
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)
Hiçbir yerde tedirgin olmam	84	10,6	72	12	126	17,5	74	52
Tenha saatler/yerler	309	39,0	48	261	227	31,5	35	192
Karanlık	129	16,3	14	115	141	19,6	21	120
Aşırı Kalabalık	44	5,6	14	30	50	6,9	18	32
Sokak hayvanlarının yoğun olduğu yerler	115	14,5	34	81	71	9,8	16	55
Etnik olarak benden farklı kişilerin yaşadığı yerler	58	7,3	17	41	62	8,6	12	50
Toplum ulaşım araçları	53	6,7	11	42	44	6,1	10	34
Toplam	792	100	167	317	721	100	165	319

Araştırmaya katılanların bu soruya birden fazla cevap verebilmesi nedeniyle ortaya çıkan toplam değer (792 ve 721), katılımcı sayısını ifade etmemekte, cevapların her birinin ayrı ayrı

işaretlenme sayısını ifade etmektedir. Verilen yanıtlar incelendiğinde ise üniversite öğrencilerinin Kırıkkale’de bir yerden başka bir yere giderken ilk olarak %39 oranıyla تنها saat ve yerlerde, ikinci olarak %16,3 oranıyla karanlıkta ve üçüncü olarak ise %14,5 oranıyla sokak hayvanlarının yoğun olduğu yerlerde tedirgin olduğu görülmektedir. Kırıkkale Üniversitesi’nde öğrenim görmekte olan 84 öğrenci<sup>2</sup> ise, “hiçbir yerde tedirgin olmam” seçeneğini işaretlemiştir.

Kırıkkale’nin yerleşikleri ise bir yerden başka bir yere giderken ilk olarak, %31,5 oranıyla “tenha saat ve yerlerde”, ikinci olarak %19,6 oranıyla “karanlıkta” tedirgin olmaktadır. Anket verilerine göre en fazla işaretlenen 3. seçenek ise %17,5 oranıyla, “hiçbir yerde tedirgin olmam” cevabı olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla toplamda 126 kişinin<sup>3</sup> bir yerden başka bir yere giderken tedirgin olmadığı görülmektedir. En fazla tedirgin olunan üçüncü yer ise, %9,8 oranıyla sokak hayvanlarının yoğun olduğu alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneklem gruplarının toplam cevaplarına bakıldığında ise üniversite öğrencilerinin 792 cevapla yerleşiklere göre daha fazla tedirginlik yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca iki grubunda tedirgin olduğu konular yakın yüzdelerle benzerlik göstermektedir.

Örneklem grubunun büyük çoğunluğunu oluşturan kadınların bu soruya vermiş olduğu cevapların erkeklere göre ne düzeyde olduğunu anlayabilmek amacıyla crosstabs analizi yapılmıştır. Üniversitede öğrenim görmekte olan erkek öğrencilerin 72’si hiçbir yerde tedirgin olmam seçeneğini işaretlemişken, aynı seçenek yalnızca 12 kız öğrenci tarafından işaretlenmiştir. Diğer örneklem grubuna dâhil olan erkeklerin ise yine toplamda 74’ü hiçbir yerde tedirgin olmam seçeneğini işaretlemişken, aynı seçenek kadınlar tarafından 52 defa işaretlenmiştir. Demografik dağılımları eşit şekilde ayarlanmış olan iki örneklem grubundaki erkeklerin, Kırıkkale’de bir yerden başka bir yere giderken tedirginlik yaşamama oranları çok yakın olarak görülmektedir. Örneklem grubunun büyük oranda kadın olduğu düşünüldüğünde ise kadınların tedirginlik oranının genel olarak yüksek olduğu ve kadınların erkeklere göre daha fazla tedirginlik yaşadığı görülmektedir.

Çizelge 5: Örneklem Gruplarının Kırıkkale’nin Bazı Semtlerine Gitmekten Kaçınma Sebepleri

	Üniversite Öğrencileri				Kırıkkale’de Yaşayan Halk			
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)
Cinsel saldırıya uğramaktan korkarım	203	24,9	2	201	170	27,5	4	166
Gaspa uğramaktan korkarım	172	21,1	47	125	120	19,4	40	80
Eşyaman çalınmasından korkarım	96	11,8	20	76	65	10,5	20	45
Dolandırılmaktan korkarım	49	6,0	18	31	44	7,1	23	21
Nedenini bilmiyorum ama orası beni ürkütür	166	20,3	38	128	111	18,0	34	77

<sup>2</sup> Burada kişi bazında değerlendirme yapılabilmesinin sebebi, hiçbir yerde tedirgin olmam cevabını işaretleyen katılımcıların diğer seçenekleri işaretleyememelerinden kaynaklanmaktadır. Toplamda 487 katılımcı olduğuna göre üniversite öğrencilerinin %17,24’ü bir yerden başka bir yere giderken tedirgin olmamaktadır.

<sup>3</sup> 487 katılımcı olduğuna göre yerleşiklerin %25,87’si bir yerden başka bir yere giderken tedirgin olmamaktadır.

Terör olayları	47	5,8	17	30	17	2,8	10	7
Uyuşturucu madde satıyorlar/kullanıyorlar	83	10,2	45	38	91	14,7	26	65
Toplam	816	100	143	315	618	100	134	283

Katılımcılara Kırıkkale kentinin bazı semtlerine gitmekten kaçınma nedenleri sorulmuştur. Üniversite öğrencilerinin bu soruya toplamda 816'sı cevap verirken, yerleşiklerin toplamda 618'inin cevap vermesi üniversite öğrencilerinin bazı semtlere gitmekten daha fazla tedirgin olduklarını göstermektedir. İki örneklem grubunda da araştırmaya katılanların en büyük tedirginliği, cinsel saldırıya uğramak olarak tespit edilmiştir. Bu oran üniversite öğrencilerinde %24,9 iken yerleşiklerde ise %27,5 olarak görülmektedir. İki örneklem grubunda da ikinci en büyük tedirginlik, gaspa uğramak olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu oran üniversite öğrencilerinde %21,1 iken yerleşiklerde %19,4 olarak görülmektedir. Üçüncü olarak en çok işaretlenen seçenek iki örneklem grubunda da "nedenini bilmiyorum ama orası beni ürkütür" olmuştur. Bu oran üniversite öğrencilerinde %20,3 iken yerleşiklerde %18 olarak görülmektedir.

Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunu kadınların oluşturduğu düşünüldüğünde ve alınan cevaplar crosstabs analiziyle incelendiğinde, önceki soruda olduğu gibi kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha fazla tedirginlik ve korku yaşadığı görülmektedir. Toplamda 640 kadın katılımcının 367'si cinsel saldırıya uğramaktan korkmaktadır. Bu sayı erkeklerde ise 6 olarak görülmektedir. Erkek katılımcıların kadınlara oranla daha fazla tedirginlik yaşadıkları durum ise üniversite öğrencileri arasında yapılmış olan ankete göre "uyuşturucu madde kullanım/satım" şeklinde karşımıza çıkmıştır. Erkek öğrenciler bu cevabı 45 defa (%54,2) işaretlerken kadın öğrenciler 38 defa (%45,8) işaretlemiştir. Bu durum yerleşikler açısından farklılık göstermektedir. Erkek katılımcılar kadınlara oranla en fazla dolandırılmaktan tedirgin olmaktadır. Erkek katılımcılar bu cevabı 23 defa (%52,3) işaretlerken kadın katılımcılar 21 defa (%47,7) işaretlemiştir.

Çizelge 6: Tedirgin Olunan Kişi/Kişiler

	Üniversite Öğrencileri				Kırıkkale'de Yaşayan Halk			
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)
Sarhoşlar	250	24,5	47	203	243	24,5	54	189
Yabancılar	62	6,1	13	49	115	11,6	35	80
Grup halindeki gençler	143	14,0	29	114	116	11,7	28	88
Akıl sağlığı yerinde olmayanlar	135	13,2	31	104	90	9,1	16	74
Dilenciler	55	5,4	8	47	60	6,1	5	55
Üçüncü cinsiyetten kişiler	15	1,5	4	11	32	3,2	10	22
Evsizler	12	1,2	3	9	30	3,0	7	23

Grup halindeki çocuklar	20	2,0	7	13	25	2,5	4	21
Madde bağımlıları	261	25,6	82	179	209	21,1	54	155
Hiç kimseden tedirgin olmam	66	6,5	45	21	71	7,2	38	33
Toplam	1019	100	164	314	991	100	167	319

Araştırmaya katılanlara yaşadıkları kentte karşılaştığı hangi kişilerden tedirgin oldukları sorulmuştur. Üniversite öğrencileri arasında yapılan araştırmaya göre en fazla tedirginlik madde bağımlılarına karşı yaşanmaktadır. Yerleşikler arasında en fazla tedirginlik yaşanan kişiler ise sarhoşlar olarak görülmektedir. Madde bağımlıları ve sarhoşlardan sonra ise grup halindeki gençler ve yabancılar, tedirginlik oluşturan kişilerin başında gelmektedir. Bu sonuçlar toplumda özellikle madde bağımlıları ve sarhoşlara karşı olan güvensizlik algısını net olarak göstermektedir. Kırıkkale'nin yerleşikleri üniversite öğrencilerine oranla "yabancılarından" daha fazla tedirginlik yaşamaktadırlar. Bu durum günümüzde dünya genelinde yaşanan terör olaylarından, göçmenlerden ve cinayet haberlerinden etkilenen insanların, korku ve tedirginlik halini açıkça karşımıza çıkarmaktadır.

Araştırmaya katılanlar erkeklerin iki örneklem grubunda da kadınlara oranla en fazla işaretlemiş oldukları seçenek ise "hiç kimseden tedirgin olmam" olarak görülmektedir. Üniversitede öğrenim görmekte olan erkek öğrencilerin toplam 45'i bu cevabı işaretlemişken, kız öğrenciler 21 defa işaretlemişlerdir. Diğer örneklem grubunda ise erkeklerin 38'i bu seçeneği işaretlemişken, kadınlar tarafından 33 defa işaretlenmiştir

#### Çizelge 7: Suça Maruz Kalma Riski

	Üniversite Öğrencileri				Kırıkkale'de Yaşayan Halk			
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)
Sokak/cadde	228	20,7	63	165	240	18,9	69	171
Parklar	114	10,4	49	65	198	15,6	57	141
Göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı yerler	188	17,1	81	107	252	19,9	88	164
Toplu taşıma araçları	133	12,1	19	114	109	8,6	29	80
Kent merkezleri	44	4,0	8	36	34	2,7	18	16
Duraklar	37	3,4	11	26	39	3,1	16	23
Alışveriş merkezleri	23	2,1	7	16	23	1,8	10	13
Otoparklar	56	5,1	23	33	65	5,1	26	39
Yolcu terminalleri	83	7,5	24	59	101	8,0	35	66
Banka önleri	73	6,6	26	47	65	5,1	24	41
İstasyonlar	30	2,7	11	19	23	1,8	9	14

Trafik lambaları	30	2,7	16	14	39	3,1	19	20
Semt pazarları	34	3,1	13	21	62	4,9	19	43
Mağaza ve dükkânlar	27	2,5	9	18	12	0,9	1	11
Yaşadığım evde	1	0,1	0	1	7	0,6	1	6
<b>Toplam</b>	<b>1101</b>	<b>100</b>	<b>156</b>	<b>287</b>	<b>1269</b>	<b>100</b>	<b>164</b>	<b>313</b>

Katılımcılara suça maruz kalma risklerinin nerelerde daha fazla olduğu sorulmuş ve cevaplamaları istenmiştir. Bu bağlamda Çizelge 7’den hareketle üniversite öğrencileri, suça maruz kalma riski olarak en fazla sokak ve caddeleri daha sonra ise göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı yerleri görmüşlerdir. Diğer örneklem grubundaki katılımcılar ise ilk olarak göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı yerleri riskli olarak görürken, daha sonra sokak ve caddeleri görmüşlerdir. Kırıkkale Üniversitesi öğrencilerinin çoğunluğunun yaşadığı yerde göçmen yerleşim oranı yok denecek kadar azdır. Dolayısıyla üniversite öğrencileri açısından göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı yerlerin riskli görülmesi, göçmenlere karşı kalıplaşmış bir önyargının sonucu olarak ifade edilebilir. Yerleşiklerin göçmenlere yönelik tedirginlik seviyesinin yüksek olması ise daha gerçekçidir. İki örneklem grubunda da parklar ve toplu taşıma araçları riskli görülmektedir. Genel bir ifadeyle üniversite öğrencileri ve yerleşiklerin, suça maruz kalma riski olarak benzer mekânları belirttikleri ve mekân sıralamasının çok fazla farklılık göstermediği söylenebilir; ancak oransal değerlendirmelere bakıldığında üniversite öğrencileri suça maruz kalma riski olarak toplu taşıma araçları ve kent merkezi seçeneğini yerleşiklere oranla daha fazla işaretlemişken, yerleşikler ise parklar ve semt pazarları seçeneğini üniversite öğrencilerine oranla daha fazla işaretlemişlerdir.

Crosstabs analizi sonucunda elde edilen verilerin sonuçları Çizelge 7’den hareketle değerlendirildiğinde kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha fazla tedirginlik yaşadıkları görülmektedir. Erkek katılımcılar tarafından suça maruz kalma riski olarak yalnızca kent merkezi ve trafik lambaları seçeneği kadın katılımcılara oranla daha fazla işaretlenmiştir.

Araştırmanın bir diğer sorusu ise kentlerde yaşanan temel sorunların önceliklerini tespit etmeye yönelik olmuştur. Elde edilen veriler Çizelge 8’de detaylarıyla görülmektedir.

Çizelge 8: Kentin Öncelikli Sorunları

	Üniversite Öğrencileri				Kırıkkale’de Yaşayan Halk			
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)
Altyapı (yol, kaldırım vb. bakımı)	214	19,5	91	123	209	15,0	81	128
Aydınlatma	26	2,4	7	19	68	4,9	14	54
Çevre kirliliği	87	7,9	26	61	123	8,8	27	96
Çöp ve temizlik hizmetlerinin yetersizliği	61	5,6	15	46	76	5,4	29	47
Eğitim hizmetlerinin yetersizliği	72	6,6	19	53	104	7,4	23	81

Güvenlik	110	10,0	24	86	120	8,6	23	97
İşsizlik	110	10,0	38	72	162	11,6	68	94
Kalabalık olması	16	1,5	8	8	18	1,3	8	10
Kentsel dönüşüm	20	1,8	9	11	22	1,6	11	11
Otopark	15	1,4	11	4	88	6,3	47	41
Park ve yeşil alan azlığı	47	4,3	11	36	70	5,0	21	49
Sağlık hizmetlerinin yetersizliği	24	2,2	2	22	30	2,1	9	21
Sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlerin yetersizliği	95	8,7	35	60	100	7,2	22	78
Su ve elektrik	61	5,6	16	45	9	0,6	1	8
Toplu ulaşım	50	4,6	17	33	66	4,7	19	47
Trafik	31	2,8	17	14	56	4,0	33	23
Yoksulluk	52	4,7	16	36	61	4,4	26	35
Diğer	7	0,6	5	2	15	1,1	4	11
Toplam	1098	100	137	251	1397	100	166	320

Kırıkkale'nin öncelikli sorun alanı iki örneklem grubu için de ilk sırada altyapı hizmetleri olarak görülmektedir. Yerleşikler altyapı sorununu takiben % 11,6 oranıyla işsizliği, %8,8 oranıyla çevre kirliliğini ve %8,6 oranıyla güvenlik sorunlarını, kentlerde yaşanan diğer sorun alanları olarak görmektedirler. Öğrenciler ise altyapı sorununu takiben %10 oranıyla işsizliği ve aynı oranla güvenlik sorunlarını, %8,7 oranıyla sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlerin yetersizliğini kentlerde yaşanan diğer sorun alanları olarak görmektedirler.

Katılımcıların vermiş olduğu cevaplar frekanslarına göre değerlendirildiğinde ise yerleşiklerin toplamda 1397, üniversite öğrencilerinin ise 1098 cevap verdiği görülmektedir. Yerleşikler üniversite öğrencilerine göre daha fazla sorun alanı görmektedirler. Bu durum yerleşiklerin kenti daha çok sahiplenmeleri, kentin sorunlarının farkında olarak çözüm üretilmesini daha çok istemeleri ve bu yönde bir kentlilik bilinci geliştirmiş olmalarından kaynaklanmaktadır. Ayrıca örneklem grupları arasında frekanslara göre bir değerlendirme yapıldığında kısmi bir farklılık olduğu söylenebilir. Üniversite öğrencileri tarafından altyapı, su ve elektrik hizmetleri yerleşiklere oranla daha fazla sorun olarak görülmektedir.

Kişilerin suç korkusunun ve güvenlik algısının oluşmasında suça tanık olma ve suçtan mağdur olma durumları en önemli faktörler arasında yer almaktadır (Güleç Solak, 2017:126). Bu kapsamda katılımcılara tanıklık ve mağduriyet durumlarıyla alakalı sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların suça tanık olma durumları Çizelge 9'da detaylarıyla bulunmaktadır.

Çizelge 9: Suça Tanık Olma

Üniversite Öğrencileri	Kırıkkale'de Yaşayan Halk
------------------------	---------------------------

	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)
Fiziksel saldırı	165	13,8	92	73	133	13,8	49	84
Sözlü saldırı/sözlü taciz	287	24,0	80	207	198	20,5	41	157
Mahalleden birinin evine(o evde değilken) hırsız girdi	88	7,3	33	55	55	5,7	13	42
Tehdit/hakaret	185	15,4	69	116	133	13,8	40	93
Mahalleden birinin(o evdeyken) hırsız girdi	46	3,8	16	30	31	3,2	8	23
Mahallede bir arabaya zarar verildi	53	4,4	25	28	40	4,1	14	26
Silahlı saldırı	99	8,3	45	54	38	3,9	13	25
Kapkaç	12	1,0	11	1	13	1,3	6	7
Mahallede bir araba çalındı	5	0,4	4	1	11	1,1	5	6
Sahteciler tarafından dolandırıcılık	36	3,0	16	20	35	3,6	16	19
Cinayet	20	1,7	9	11	27	2,8	5	22
Gasp	38	3,2	27	11	22	2,3	10	12
Mahallede bir eve zarar verildi	10	0,8	9	1	15	1,6	3	12
Terör saldırısı	8	0,7	4	4	0	0	0	0
Cinsel taciz/sarkıntılık	76	6,3	15	61	58	6,0	15	43
Adam kaçıрма	8	0,7	3	5	4	0,4	2	2
Tanık olmadım	62	5,2	13	49	153	15,8	66	87
<b>Toplam</b>	<b>1198</b>	<b>100</b>	<b>154</b>	<b>308</b>	<b>966</b>	<b>100</b>	<b>166</b>	<b>319</b>

İki gruptaki katılımcıların da en fazla tanık oldukları suç, sözlü saldırı ve sözlü taciz olmuştur. Üniversite öğrencileri bu cevabı takiben %15,4 oranıyla tehdit ve hakaret, %13,8 oranıyla fiziksel saldırı, %8,3 oranıyla silahlı saldırı ve %7,3 oranıyla mahalleden birinin evine hırsız girdi seçeneğini işaretlemişlerdir. Yerleşiklerin en fazla tanık oldukları suç ise sözlü saldırı ve sözlü tacizi takiben %13,8 oranıyla fiziksel saldırı ve aynı oranla tehdit/hakaret olmuştur.

Çizelge 9'a göre 153 yerleşik hiçbir suça tanık olmadığı görülmektedir. Toplamda 487 katılımcı olduğu göz önünde bulundurulduğunda %31,41 oranıyla tanıklık yaşanmadığı ifade edilebilir. Üniversite öğrencilerindeyse bu oran 62 katılımcıyla %12,73 olarak karşımıza çıkmaktadır. Anket verilerine göre üniversite öğrencilerinin yerleşiklere oranla daha fazla suça tanık olduğu söylenebilir. Kentin içindeki yerleşiklerin üniversite öğrencilerine oranla

suça daha az tanık olması durumu, yerleşiklerin birbirlerine uyguladıkları mahalle baskısı ve kent merkezinin küçük olmasından kaynaklı olarak çoğu insanın birbirinin doğrudan ya da dolaylı tanıma potansiyeli sebebiyle oluşabilmektedir.

Katılımcılara tanık oldukları suçlarla ilgili olarak polise başvuru yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Anket verileri detaylarıyla Çizelge 10’da görülmektedir.

Çizelge 10: Tanık Olunan Suçla İlgili Polise Başvuru

	Üniversite Öğrencileri		Kırıkkale’de Yaşayan Halk	
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)
Evet	180	44,2	141	43,5
Hayır	227	55,8	183	56,5
Toplam	407	100	324	100

Katılımcıların tanık oldukları suçla ilgili olarak polise başvuru durumlarını analiz etmeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen toplam cevaplar değerlendirildiğinde, frekansların birbirinden farklı ve düşük olduğu görülmektedir. Bazı katılımcıların bu soruya cevap vermekten kaçındıkları ise açık olarak görülmektedir. Güvenli bir kent oluşturulabilmesi tanık olunan suçlarla ilgili olarak polise başvuru oranının yükselmesinin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Çizelge 11: Suça Maruz Kalma

	Üniversite Öğrencileri				Kırıkkale’de Yaşayan Halk			
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Erkek (N)	Kadın (N)
Mağduriyet yaşamadım	163	24,1	56	107	266	46,7	94	172
Kapkaça uğradım	4	0,6	3	1	6	1,1	6	0
Gaspa uğradım	6	0,9	4	2	8	1,4	6	2
Fiziksel saldırıya uğradım	41	6,1	31	10	32	5,6	18	14
Evdeyken hırsızlar evime/evimize girdi	7	1,0	2	5	11	1,9	4	7
Kaçırıldım	1	0,1	0	1	1	0,2	1	0
Evde değilken evime/evimize hırsızlar girdi	34	5,0	13	21	21	3,7	6	15
Silahlı saldırıya uğradım	5	0,7	5	0	2	0,4	1	1
Cinsel tacize/sarkıntılığa uğradım	52	7,7	1	51	27	4,7	1	26
Sahteciler tarafından	18	2,7	13	5	18	3,2	8	10



dolandırıldım								
Sözlü saldırıya/tacize uğradım	169	25,0	28	141	86	15,1	12	74
Tehdit edildim/hakarete uğradım	87	12,9	37	50	42	7,4	16	26
Arabama/arabamıza zarar verildi	25	3,7	17	8	15	2,6	6	9
Arabam/arabamız çalındı	4	0,6	2	2	3	0,5	2	1
Evime/evimize zarar verildi	6	0,9	4	2	4	0,7	3	1
Bir eşyam/param çalındı	48	7,1	20	28	23	4,0	7	16
İşyerime/işyerimize hırsız girdi	5	0,7	1	4	5	0,9	4	1
Toplam	675	100	157	295	570	100	163	316

Katılımcılara tanık oldukları suçları sorduktan sonra kendilerinin herhangi bir suça maruz kalıp kalmadıkları sorulmuştur. İki gruptaki katılımcıların en fazla tanık oldukları ve maruz kaldıkları suç, sözlü saldırı ve sözlü taciz olmuştur. Üniversite öğrencileri tarafından 169 defa işaretlenen bu seçenek diğer gruptaki katılımcılar tarafından 86 defa işaretlenmiştir. Diğer suçlarla ilgili maruz kalma durumları ise Çizelge 11' detaylarıyla görülmektedir.

Kırıkkale Üniversitesi öğrencilerinin 62'si hiçbir suça tanık olmadığını, 163'ü hiçbir mağduriyet yaşamadığını ifade etmektedir. Yerleşiklerin ise 153'ü hiçbir suça tanık olmadığını, 266'sı mağduriyet yaşamadığını ifade etmektedir. Bu oran üniversite öğrencilerine göre oldukça yüksek olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca yerleşiklerin suça maruz kalma oranları, üniversite öğrencilerine göre daha düşük bir seviyede bulunmaktadır<sup>4</sup>. Örneklem gruplarının tanık oldukları suç oranının fazla olması ancak mağdur olma oranlarının düşük olması kendi içerisinde tutarsız olarak değerlendirilebilir. Bu durumun orta büyüklükte, geleneksel ve nispeten muhafazakâr yaşamın olduğu bir Anadolu kenti olan Kırıkkale'de yaşayan yerleşiklerin, mağdur oldukları suçları ifade etme noktasında çekingen davrandıklarının göstergesi olarak değerlendirilebilir. Üniversite öğrencilerinin yerleşiklere göre suçlardan daha fazla oranda mağduriyet yaşadıklarını beyan etmeleri, yaşantılarını sürdürdükleri yerlerin kozmopolit yapısından ve bu mahallelerde yaşayan, çoğunlukla birbirini tanımayan kişiler arasında toplum baskısının az olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Katılımcıların maruz kaldıkları suçlarla ilgili olarak polise başvuru yapıp yapmadıklarını belirlemek amacıyla soru yöneltilmiştir. Detayları, Çizelge 12'de görülmektedir.

Çizelge 12: Maruz Kalınan Suçla İlgili Polise Başvuru

	Üniversite Öğrencileri		Kırıkkale'de Yaşayan Halk	
	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)	Frekans (N)	Geçerli Yüzde (%)
Evet	121	44,2	119	56,9
Hayır	153	55,8	90	43,1

<sup>4</sup> Üniversite öğrencilerinin toplamda 163'ü hiçbir suça maruz kalmamıştır. Toplam cevaptan 163 çıkarıldığında karşılaşılan sonuç, üniversite öğrencilerinin maruz kaldıkları suçları net olarak ifade etmektedir. Dolayısıyla üniversite öğrencileri 675-136=512 suç ile karşılaşmışlardır. Yerleşikler ise, 570-266= 366 suç ile karşılaşmışlardır.

Toplam	274	100	209	100
--------	-----	-----	-----	-----

Toplam 974 örneklemin katıldığı araştırmada suça maruz kalan kişilerin polise başvuru oranları, tanık oldukları suça oranla daha düşük seviyede görülmektedir. Polise başvuru oranının düşük olması toplumsal baskılar, utanma, çekinme ve maruz kalınan suçu yeniden yaşama endişesinden kaynaklandığı değerlendirilebilir. Ayrıca en fazla maruz kalınan/tanıklık edilen suçun sözel suçlar olması ve sözel suçların ispatının güç olması, bu oranlardaki genel düşüşün sebebi olarak değerlendirilebilir. Meydana gelen suçlardan soruşturmacı kolluk ve dolayısıyla adli birimlerin bilgi sahibi olması, suçun soruşturulması, şüphelilerin yakalanması ve sonucunda cezalandırılması kamu düzeninin sağlanmasına ve güvenli kentlerin oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Kentlerde yaşayan insanların tanıklık ettikleri ve maruz kaldıkları suçları ilgili birimlere aktarmaları kent güvenliğinin en önemli unsurlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde sosyo-ekonomik alanda gelişmiş olarak nitelendirilen ülkelerde bu oranın çok yüksek olduğu bilinen bir gerçektir.

#### 4.SONUÇ

Kent hakkı kapsamındaki en önemli haklardan bir tanesi olarak görülen güvenlik hakkının, Kırıkkale kenti özelinde değerlendirilmesi amacıyla yapılmış olan mevcut çalışmada, yerleşikler ve üniversite öğrencileri olarak iki farklı örneklem grubu belirlenmiştir. Katılımcılara uygulanmış olan anket formundan elde edilen veriler neticesinde ise üniversite öğrencilerinin yerleşiklere oranla daha fazla tedirginlik yaşadıkları ve bir yerden başka bir yere giderken daha fazla tedirgin oldukları görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin tedirginliğinin, çoğunlukla birbirini tanımayan genç nüfustan oluşan ve bu yüzden nispeten toplum baskısının az hissedildiği, rahat bir yaşam tarzının olduğu mahallelerde yaşamalarından kaynaklandığı değerlendirilebilir. Yerleşiklerin, üniversite öğrencilerine oranla daha az tedirginlik yaşamalarının sebebi ise Kırıkkale'nin orta büyüklükte bir Anadolu kenti olması nedeniyle, çoğu yerleşimin ve ailelerin birbirini tanıması ve kentsel aidiyetin daha kolay gerçekleşmesi olarak görülebilir.

İki örneklem grubunda da bireylerin suça tanık olma oranları yüksek olarak görülmekteyken, mağduriyet yaşama oranları düşük olarak karşımıza çıkmıştır. Yani bireyler çok fazla suça tanık olmalarına rağmen söz konusu suçlardan daha az oranla mağduriyet yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca iki örneklem grubunda da tanık olunan ve maruz kalınan suçla ilgili olarak polise başvuru oranları oldukça düşük olarak görülmüştür. Örneklem grubundaki kişilerin bir kısmı bu soruya evet ya da hayır cevabını vermektense kaçınmışlardır. Polise başvuru oranının ve mağduriyet yaşama oranının düşük olması (tanık olunan suçlara oranla düşük olması) toplumsal baskılar, utanma, çekinme ve maruz kalınan suçu yeniden yaşama endişesi dolayısıyla görülebilir. Bu konunun net olarak anlaşılabilmesi açısından daha kapsamlı araştırmalar yapılması gerekmektedir.

Kırıkkale kentinin öncelikli sorun alanını ölçmeye yönelik olarak yöneltilmiş olan sorudan alınan verilere göre, örneklem grupları “altyapı hizmetleri” ve “işsizlik” alanlarındaki sorunları daha önemli görmüşlerdir. Dolayısıyla örneklem grupları ilk olarak kentsel ve kişisel yaşam kalitesinin artmasını önemli bulmuşlar daha sonra ise güvenlik konusundaki sorunların çözülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çerçevede Kırıkkale'deki yerleşiklerin ve üniversite öğrencilerinin güvenlik konusunu bir sorun olarak değerlendirdikleri; ancak kentsel yaşam kalitelerinin artması durumunu daha fazla önemsedikleri anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda yapılacak olan yeni çalışmalar ve araştırmalar, Kırıkkale'nin güvenlik hakkını karşılama noktasında durumunun daha net anlaşılabilmesi açısından önem arz etmektedir.

İçinde yaşadığımız teknoloji ve iletişim çağında bireyler dünyanın her yerindeki gelişmelerden ve yaşanan sorunlardan çok çabuk haberdar olabilmektedir. Bu durumda

bireylerin, başka toplumlardaki ve kentlerdeki yaşam şekilleri eskiden olduğundan çok daha fazla ilgisini çekmektedir. Güvenlik sorunlarının yoğun yaşandığı ve sosyo- ekonomik durumun alt düzeyde olduğu ülkelerde yaşayan bireyler, her türlü riske girerek kendilerini güvende hissedecekleri ve daha iyi şartlarda yaşayabilecekleri ülkelere ve şehirlere yoğun bir şekilde göç etmektedirler. Özellikle Türkiye'ye komşu ve yakın coğrafyada yaşayan Ortadoğu, Afrika ve Asya ülkelerinden, güvenlik sorunlarının yaşandığı kentlerden milyonlarca kişi ya Türkiye'ye göç etmiş ya da Avrupa ülkelerine gitmek amacıyla Türkiye'ye gelmiştir. Son 5 yıl içerisinde terörle mücadele ve kent güvenliği alanında çok olumlu gelişmelerin yaşandığı Türkiye, göçmenler açısından özellikle güvenlik kaygısının az olması nedeniyle tercih edilmiştir. Türkiye'nin neredeyse her kentine göçmenler gelmiştir. Kırıkkale kenti de özellikle tarımsal alanda çalışan birçok göçmenin tercihi olmuştur. Göçmenler dünyanın her yerinde olduğu gibi buldukları kentlere kendileri ile birlikte güvenlik sorunlarını da taşımışlardır. Yerleşik nüfus neredeyse her şehirde, göçmenlerin gettolaştığı mahallelerde asayiş olayları, narkotik suçları ve terör gibi risklerin artmasından şikâyetçi olmaktadır.

Kamu otoritesinin en temel görevlerinin başında, kentlerde yaşayan ya da eğitim, seyahat vb. sebeplerle o kentlerde bulunanların güvenliğini sağlamak gelmektedir. Avrupa Kentsel Şartı deklarasyonunun ilk maddesinde de kent güvenliğine yer verilmiştir. Kentlerde yaşayanların ve bulunanların kendilerini güvende hissetmeleri kent yaşamının en önemli unsurudur. Kişilerin can, ırz ve mal güvenlikleri ve diğer kişi hak ve özgürlüklerini kullanabilmelerinin sağlanması çağdaş demokratik devletin en öncelikli görevidir.

#### KAYNAKÇA

- Akkoyunlu Ertan, K. (2008), "*Kent Hakkı Üzerine Düşünceler*", **Amme İdaresi Dergisi**, S.41(4), ss.125-141.
- Akkoyunlu Ertan, K. (1997), "*Kentli Hakları*", **Amme İdaresi Dergisi**, S.30(3), ss.31-48.
- Aksoy, E. (2007), "*Suç ve Güvenli Kent Yaklaşımı*", **Dosya 06 Kent ve Suç**, Bülten 55, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, ss.11-15.
- Aşkın, H. (2020), **Terör ve Algı Yönetimi**, B Yayınları, İzmir
- Aytaç, S., Derdiman, R.C., Baştürk, Ş. ve Öngen, B. (2015), "*Kent Güvenliği Olarak Suç Korkusu: Bursa Örneği*", **Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi**, S.3(3), ss.259-267.
- Bağce, E. (2008), "*Avrupa Kent Hakkı Deklarasyonu Üzerine Düşünceler*", **Yerel Siyaset Dergisi**, S.29, ss.11-12.
- Çalı, H.H. (2012), "*Avrupa Kentsel Şartı Çerçevesinde Güvenli Kent ve Yerel Yönetimler*", **Türk İdare Dergisi**, S.475, ss.9-32.
- Derdiman, C. (1997), "*Belediyelerin Kolluk Fonksiyonlarına İlişkin Genel Bir Deneme (I)*", **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, S.3(3), ss.103-121.
- Derdiman, C. (2014), "*Fight Against Crime And Community Policing For "Safe City" From The Perspective Of International Texts And The 1982 Constitutional Law*", in: **Cities In The Globalizing World And Turkey: A Theoretical And Empirical Perspective**, Managing Editor Emin ATASOY, ST. Kliment Ohridski University Press Sofia, ss.272-289.
- Duran, L. (1982), **İdare Hukuku**, Fakülteler Matbaası, İstanbul.

- Fırat, S. (2008), “*Yoksulluk, Kentlerde Suç Artışı ve Kent Merkezlerinde Özel Güvenlik Hizmetleri Verilmesi*”, **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S.10(3), ss.201-228.
- Geray, C. (2000), “*Kenttaşlık Hakları*”, **İnsan Hakları Yıllığı**, Ankara: Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, ss.499-510.
- Gökulu, G. (2010), “*Kent Güvenliği, Kentleşme ve Suç İlişkisi*”, **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, S.24(1), ss.209-226.
- Görmez, K. (2004), **Bir Metropol Kent Ankara Sosyal Yapı – Kimlik – Yaşam**, Odak Yayınevi, Ankara,
- Güleç Solak, S. (2017), “*Göçle Değişen Kentsel Güvenlik Algısı ve Suç Korkusu: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Gençliği Üzerine Bir Araştırma*” C. Taştan, A.Ç. Kavuncu (der.), **Türkiye’de Suriyeli Sığınmacılar** içinde, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss.119-132.
- Gündüzöz, İ. (2016), “*Türkiye ve Dünyada Güvenli Kent Yaklaşımı: Kentsel Güvenlik Mi? Güvenli Kent Mi?*”, **Türk İdare Dergisi**, S.483, ss.335-370.
- Harris, C.D. ve Ullman, E.L. (2002), “*Kentin Doğası*”, B. Duru ve A. Alkan (der. ve çev.), **20. Yüzyıl Kenti** içinde, Ankara: İmge Kitabevi, ss.55-76.
- Karasu, M. (2008), “*Kentli Haklarının Gelişiminin Hukuki Boyutları*”, **TBB Dergisi**, S.78, ss.37-52.
- Karasu, M. (2012), “*Kent ve Suç Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve*”, **C.Ü İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, S.13(2), ss.175-193.
- Kaya, E. (2004), **Kentleşme ve Kentlileşme**, İlke Yayıncılık, İstanbul.
- Kaya, E., Şentürk, H., Danış, O. ve Şimşek, S. (2007), **Modern Kent Yönetimi I**, Okutan Yayıncılık, Ankara.
- Kaypak, Ş. (2012), “*Güvenlikte Yeni Bir Boyut; Çevresel Güvenlik*”, **Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.8(8), ss.1-22.
- Kaypak, Ş. (2016), “*Kentsel Bir Sorun Olarak Kentsel Güvenlik*”, **Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.4(33), ss.33-50.
- Keleş, R. (1980), **Kent Bilim Terimler Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu.
- Keleş, R. (2012), **Kentleşme Politikası**, İmge Kitabevi, Ankara.
- Keleş R. ve Mengi A. (2017), **Kent Hukuku**, İmge Kitabevi, Ankara.
- Lynch, K. (2018), **Kent İmgesi**, İ. Başaran (çev.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Mutlu, A., Reyhan, H. ve Doğan H.H. (2016), **Kentleşme**, Palme Yayıncılık, Ankara.
- Mutlu, A. ve Yücel Batmaz, N. (2020), **Türkiye’de Kent Hakkı**, Orion Kitabevi, Ankara.
- Palabıyık, H. (2012), “*Kentli Hakları ve Avrupa Kentsel Şartı*”, <https://docplayer.biz.tr/4389708-Kentli-haklari-ve-avrupa-kentsel-sarti.html> (erişim tarihi:27.08.2020), 1-11.
- Payam, M.M. (2018), “*Emniyet, Güvenlik, Kent Emniyeti ve Kent Güvenliği: Kavramsal Bir Analiz*”, **Avrasya Terim Dergisi**, S.6(1), ss.15-25.

- Pektaş, E.K. ve Akın, F. (2010), “*Avrupa Kentsel Şartları Perspektifinde Bir Kentli Hakkı Olarak “Katılım Hakkı” ve Türkiye*”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, S.12(2), ss.23-49.
- Sezal, İ. (1992), **Şehirleşme**, Ağaç Yayınları, İstanbul.
- Sipahi, E.B. (2016), **Suç Korkusu - Türkiye Kentlerinde Bir Alan Araştırması**, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Toprak Karaman, Z. (1995), **Kent Yönetimi ve Politikası**, Anadolu Matbaacılık, İzmir.
- Tuna, K. (1987), **Şehirlerin Ortaya Çıkışı ve Yaygınlaşması Üzerine Sosyolojik Bir Deneme**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.